

Бібліографія

1. Електронний ресурс: http://www.veskyiv.ua/Zoo_Veterinarija_Veterynarna_dopomoga_poslugu/.
2. Мотузко Н.С. Физиологические показатели животных: справочник / Н.С. Мотузко, Ю.И. Никитин, В.К. Гусаков, В.Ф. Пинчук и др. – Минск: Техноперспектива, 2008. – 95 с.
3. Хаткина Н.В. Короткошерстные кошки. Ласковые любимцы вашего дома / Н.В. Хаткина. – Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2006. – 240 с.
4. Инфекционные болезни собак и кошек. Практическое руководство / Под ред. Я. Рэмси, Б. Теннант. – М.: ООО «Аквариум-Принт», 2005. – 304 с.

УДК 619:616.995.429.1:636.7

І. В. Коваленко, А. А. Антіпов

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТІВ БУТОКС-50 ТА ЕКТОСАН ДЛЯ ДЕЗАКАРИЗАЦІЇ ПРИМІЩЕНЬ ВІДНОСНО *DEMODEX CANIS*

За результатами досліджень, проведених нами на базі «Пункту швидкої допомоги тваринам» (м. Боярка, Київська обл.), було встановлено ефективність засобів бутокс 50 та ектосан. Так, завдяки двократній обробці стін та підлоги у вольєрах, де утримувались собаки, інвазовані *Demodex canis*, інтенсефективність бутоксу 50 склала $85,0 \pm 4,58$ %, а ектосану – 100 %.

Ключові слова: дезакаризація, бутокс-50, ектосан, собаки, демодекоз.

Для боротьби з акарозами собак не достатньо тільки лікування інвазованих тварин [1, 2]. Житлові приміщення, вольєри та клітки для утримання домашніх м'ясоїдних, а також двори приватного сектору, контаміновані кліщами, залишаються стаціонарним джерелом інвазії. [3]. Тому надзвичайно важливим є застосування дезінвазійних засобів під час та після лікування тварин, інвазованих акариформними кліщами.

Демодекоз – поширена в Україні та світі хвороба тварин, яку спричиняють акариформні кліщі роду *Demodex* [4].

Метою нашої роботи було порівняти акарицидну ефективність препаратів бутокс-50 (АгроЗооВет О.Л.КАР.) та ектосан (ТОВ «Бровафарма») для знищення *Demodex canis* на поверхнях об'єктів навколишнього середовища. Виробники обраних акарицидних засобів вказують, що їх варто застосовувати не лише для обробки поверхні тіла тварин, але і для приміщень та предметів догляду за хворими.

Ефективність акарицидів різної концентрації *in vitro* визначали в умовах лабораторії паразитології БНАУ при кімнатній температурі (+18–20°C) у 5-ти повторностях. Зішкрібки зі шкіри інвазованих собак поміщали у чашки Петрі, застелені фільтрувальним папером. Розчини акарицидних засобів попередньо вносили по 10 крапель на фільтрувальний папір. Життєздатність кліщів визначали через 2, 12 та 24 год. мікроскопуванням.

Для апробації засобів в умовах приміщень для утримання собак з демодекозом на базі «Пункту швидкої допомоги тваринам» (м. Боярка, Київська обл.), підлогу та стіни вольєрів обробляли розчинами досліджуваних препаратів аерозольно, по 0,2 л на 1 м² поверхні без попереднього механічного очищення. Змиви з поверхонь виготовляли в контрольних та оброблених акарицидними розчинами приміщеннях (через 24 год.). Повторно обробляли через 24 год., після чого знову відбирали проби ще через 24 год.

Як показали результати досліджень (табл. 1), бутокс 50 у розведенні, рекомендованому виробниками для зовнішньої обробки тіла тварин (1:1000), мали відносно низьку ефективність щодо *D. canis*. Так, навіть за експозиції 24 год. він призвів до загибелі лише 32,1 % демодексів. Застосування ектосану у розведенні 1:750 через добу дозволило досягти загибелі 94,2 % кліщів.

Таблиця 1

Загибель *Demodex canis* під впливом акарицидних засобів у лабораторних умовах, % (M±m), n=5

Акарицидний засіб	Розведення	Експозиція	Виявлено живих кліщів <i>D. canis</i>
Бутокс 50	1:1000	2 год.	11,2±0,4
		12 год.	18,6±0,8
		24 год.	32,1±1,4
	1:500	2 год.	20,9±1,0
		12 год.	38,8±1,5
		24 год.	68,4±3,2
Ектосан	1:750	2 год.	28,1±1,1
		12 год.	63,8±2,7
		24 год.	94,2±4,2
	1:500	2 год.	58,4±3,2
		12 год.	100
		24 год.	100

Підвищення концентрації досліджуваних засобів (1:500) дозволило суттєво підвищити їх ефективність в умовах *in vitro*. За експозиції 24 год. розчин бутоксу 50 призвів до загибелі 68,4 % демодексів. Ектосан у такій концентрації вже через 12 год. проявив 100 % ефективність щодо збудника демодекозу собак.

Оскільки акарицидні засоби в лабораторних умовах проявили досить незначну ефективність щодо збудників акарозів собак і котів у розведенні 1:1000 (1:750 у випадку ектосану), для подальшої апробації акарицидів в умовах вольєрів було застосовано лише розведення 1:500 для всіх засобів. Обробку проводили дворазово, із інтервалом 24 год.

Через 24 год. після першої обробки поверхонь у вольєрах, де утримувались собаки, інвазовані *D. canis*, інтенсефективність бутоксу 50 склала $56,4 \pm 2,95$ %, а ектосану – $85,6 \pm 3,80$ %. Завдяки повторній обробці приміщень вдалося підвищити ефективність обробки до $85,0 \pm 4,58$ та 100 % відповідно ($p < 0,05$).

Таким чином, більш ефективним щодо збудників демодекозу собак виявився акарицид ектосан, який при розведенні водою 1:500 (за дворазової обробки з інтервалом 24 год.) дозволяє знищити 100 % кліщів *D. canis* на поверхнях об'єктів навколишнього середовища. На нашу думку, незначна ефективність бутоксу 50 пов'язана зі звиканням та адаптацією популяції кліщів до діючого компоненту цього препарату (дельтаметрину). Це підтверджує необхідність ротації дезінвазійних засобів у практиці ветеринарної медицини.

Отже, аналізуючи отримані результати, можна стверджувати, що засоби бутокс 50 та ектосан за дворазової обробки вольєрів для утримання інвазованих собак і котів з інтервалом 24 год. мали виражені акарицидні властивості проти кліщів *D. canis*. Абсолютну 100 %-ву екстенсефективність при цьому проявив ектосан.

Бібліографія

1. Plant J. A case control study of the risk factors for juvenile-onset generalized demodicosis in the USA / J. Plant, E. Lund, M. Yang // *Vet. Dermatology*, 2011. – № 22. – P. 95–99.

2. Venco L. Can heartworm prevalence in dogs be used as provisional data for assessing the prevalence of the infection in cats? / L. Venco, M. Genchi, C. Genchi etc. // *Vet. Parasitology*, 2011. – V. 176. – № 4. – P. 300–303.

3. Clinical and hematological indices of cats with otodectasis / A. A. Antipov, T. I. Bakhur, D. V. Feshchenko, S. P. Poberezhets // *Науковий вісник ветеринарної медицини. – Біла Церква, 2017. – № 1. – С. 96–99.*

4. Пономаренко В. Я. Особливості діагностики та перспективи морфометрії при вивченні видового складу збудників демодекозу собак / В. Я. Пономаренко, О. В. Федорова, М. В. Пасічник // *Наук.-техн. бюлетень Наук.-досл. центру біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК, 2015. – Т. 3. – № 3. – С. 108–116.*

УДК 619:619.995.428:636.7/8

ШАБЛІЙ А. А. студент 2М курсу ФВМ

Науковий керівник – **АВРАМЕНКО Н.В.**, кандидат вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: shabliy@btsau.kiev.ua

КОМПЛЕКСНЕ ЛІКУВАННЯ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ ЗА СТРОНГІЛОІДОЗУ

Анотація: Поширення паразитарних хвороб у жуйних суттєво знижує розвиток тваринництва в країні. Стронгілоїдоз, що розповсюджений в багатьох господарствах, має соціальне значення, яке пов'язане з небезпекою для людини. Дослід проводили у СТОВ «АФ Заячківка» Христинівського району Черкаської області на 20 телятах аналогах, у яких діагностували стронгілоїдоз. Їх розділили на 2 групи по 10 голів. Телятам першої групи з етіотропної метою застосовували бровермектин для ін'єкцій. Тваринам другої групи поряд з антигельмінтиком з патогенетичною метою задавали настій трави деревію. Було встановлено високу ефективність комплексного лікування великої рогатої худоби за стронгілоїдозу. Комбіноване примінення бровермектин для ін'єкцій з настоем трави деревію, значно покращило загальний стан тварин та підвищило ефективність антигельмінтика.

Ключові слова: велика рогата худоба, телята, нематодози, стронгілоїдоз, екстенсивність інвазії, інтенсивність інвазії, бровермектин для ін'єкцій, трава деревію.

Серед свійських тварин України найважливіше значення відводиться великій рогатій худобі, яка була завезена в країну протягом 15-19 сторіччя. На сьогодні це м'ясо-молочні та молочні породи тварин, які забезпечують населення продуктами харчування: молоком та м'ясом.

Розвиток тваринництва знижується поширенням паразитарних хвороб у жуйних, серед яких особливе місце займають нематодози, зокрема трихостронгілоїдоз. Це одне із найбільш розповсюджених гельмінтозів жуйних тварин, яке реєструється на всіх континентах Земної кулі та має соціальне значення пов'язане з небезпекою для людини